

Bc. MILOŠ DAVID

DĚJINY KŘESŤANSKÉHO MNIŠSTVÍ V EGYPTĚ OD PRAPOČÁTKŮ
PO ŠENÚTEHO VELIKÉHO

Magisterská práce, HTF UK 2020, 169 stran.

Oponentský posudek vypracoval: Doc. ThDr. Gorazd Josef Vopatrný, Th.D.

Tématem magisterské práce Bc. Miloše Davida jsou dějiny křesťanského mnišství v Egyptě od jeho počátků až po Šenúteho Velikého. Postupně pojednává o biblickém základu mnišství, o předchůdcích křesťanského mnišského ideálu v Egyptě, v Alexandrijské škole, svatých Athanasiovi Velikém, Antonínovi, Pavlu Thébském, Pachomiovi, Makariovi a dalších osobnostech. Speciální pozornost je věnována významu a současnému stavu koptského mnišství. Zde autor mohl využít svých zkušeností z opakovaných návštěv Egypta i kontaktů s koptskými mnichy.

K magisterské práci Miloše Davida bych měl tyto připomínky:

S. 12 – stvoření člověka. Z pravoslavného pohledu bylo stvoření duše a těla i udělení nestvořené Boží milosti třemi aspekty jednoho tvůrčího aktu. Následkem pádu člověk ztratil oděni do nestvořené Boží milosti – svoji zářivou podobu – a tak pocítil potřebu zakrýt svoji nahotu – s. 15. Prorok Izajáš byl ženatý a měl děti, vhodnějším příkladem by mohl posloužit prorok Jeremiáš, kterému bylo řečeno – „neber si ženu“. (Jr 16, 2) – s. 16.

Na s. 38 se píše, že při theória „nús totiž nevidí nic.“ Z pravoslavného pohledu při druhém stupni theória, jenž je spojen s theósi, člověk prostřednictvím svého osvíceného nús i tělesnými očima, které jsou Boží milostí uschopněny vidět to, co je obvykle neviditelné, vidí nestvořenou Boží slávu. V pravoslavné tradici není prožitek theóse formou extáze, jak se s tímto fenoménem setkáváme u neoplatóniků nebo u středoplatónské školy. Sv. Řehoř Palama považoval extatické prožitky platóniků za démonské.

Obsah pojmu theória a jeho latinského ekvivalentu contemplatio je v pravoslavné teologii a v katolické scholastické teologii odlišný. Srovnej: Sopko, A. J. Prophet of Roman Orthodoxy, s. 211 – 212. Na s. 54 má být – před – „přijímáním Eucharistie.“ Dosažení osvícení nús je počátkem duchovního uzdravení – s. 61. Pojem mystika – mystická teologie – je odlišně chápán v pravoslavné teologii a v katolické scholastické teologii – s. 66. Domnívám se, že není pravdivé říci: „Reformace... postrádala jakýkoliv duchovní rozměr.“ S. 66.

Duchovní otec by již v ideálním případě měl být duchovně uzdravený, tedy by měl být alespoň na stupni osvícení nús – což je počátek duchovního uzdravení – s. 97. Na s. 130 – má kandidát pod označením Asketické traktáty patrně na mysli výbor z homilií připisovaných sv. Makariovi Egyptskému od sv. Symeona Metafrasta. Za vhodnější považuji označení – chrám Svätého hrobu – s. 132. Za první monastýr založený v západní Evropě je považován monastýr založený sv. Martinem z Toursu v Ligugé nedaleko Poitiers v Galii – s. 148 – 9.

V případě, že by kandidát chtěl svoji práci nebo její část publikovat, by byla nutná její důkladná redakční úprava.

Nehledě na připomínky rád doporučuji magisterskou práci Bc. Miloše Davida k přijetí. Kandidát projevuje pro svoje téma i pěkné osobní zaujetí a jeho osobní zkušenost s koptským mništvím a jeho protagonisty je také velmi cenná.

Navrhované hodnocení: výborně.

V Praze dne 6. 6. 2020